

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ

Освітня програма «Декоративно-прикладне мистецтво»

**Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»**

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2019 р.**

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи композиції
Викладач (-і)	Типчук Вікторія Мирославівна, доц., канд. мистецтв. кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
Контактний телефон викладача	0963987323
Е-mail викладача	victoriya.typchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	12 кредитів ЄКТС, 120 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	<p>Консультації (ГРАФІК проведення самостійної роботи викладачами кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації на 2019-2020 н.р.) https://odpmr.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується курсових робіт, індивідуальних творчих завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>В освоєнні студентами мистецьких вузів образотворчої грамоти, навчальний предмет “ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ” є одним із найважливіших з поміж дисциплін професійного циклу, що займає важливе місце в системі фахової підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Отримані знання з основ композиції щодо організації цілісної, стійкої для сприйняття системи художнього твору є необхідними для подальших занять з рисунку, живопису, скульптури.</p> <p>У мистецтві композиція виступає як один із найважливіших засобів втілення художнього задуму та як система відношень всіх елементів художньої форми, в якій матеріалізується задум і без яких не може бути виражений зміст твору. Основи композиції закладають підвалини розуміння</p>	

укладу мистецьких творів, їхньої довершеності. Знання законів композиції, творчий підхід та високий професійний рівень виконання – передумови створення власних творчих робіт.

Головна мета вивчення дисципліни – оволодіння студентами засобами, прийомами, принципами композиційної побудови, формування усвідомленого ставлення до процесу художньої творчості а також розвиток смаку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни виступають основні закони композиції, організація геометричних і природних елементів та мотивів на площині. Основна увага зосереджується на відчутті гармонійності та пропорційності елементів, співставлення яких між собою та форматом площини займає визначальну роль в організації композиційної єдності. Саме відчуття пропорцій, рівноваги та розміщених відношень у виконанні початкових вправ залишається першочерговою проблемою. Важливими ділянками є засвоєння якомога багатшої градації тональності, виразного і вишуканого колориту в складних композиціях, пов'язаних з кольором.

У теоретичних положеннях курсу у визначеній послідовності висвітлюються властивості, закономірності та види композиції, а також пропонується методика його вивчення.

Лекційний матеріал у методичних рекомендаціях поділений на теми й поданий тезово. Викладач може об'єднувати теми, змінювати послідовність викладу окремих частин тем. Теоретична частина складається із шістьох розділів. У зміст першого входять лекції із загальних теоретичних питань композиції. У другому розділі розглядаються складові елементи організації площинної композиції. Третій розділ охоплює об'єктивні первинні властивості форми та художні прийоми у роботі з формою. В лекціях четвертого розділу розглядаються засоби гармонізації композиції. П'ятий розділ охоплює закони композиції (принципи). Шостий – види композиції та питання пов'язані з особливостями об'ємно-фронтальної композиції.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ» є:

- вивчити основні закономірності формальної композиції: методи організації, прийоми і засоби гармонізації твору;
- навчити студентів розв'язувати типові завдання формальної композиції;
- зформувати естетичний смак;
- виховати грамотність сприйняття творів мистецтва.

Цілі:

- ознайомлення з системними поняттями фронтальної композиції;
- знання основних закономірностей побудови форм у формальній композиції,
- вивчення і засвоєння засобів гармонізації у фронтальній композиції;

- знання законів, принципів композиції;
- формування у студентів практичних навичок роботи з формою на заданій площині.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності (світоглядна, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька і самоосвітня), а саме:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
- уміння оцінювати й модифікувати освоєні наукові методи і засоби художньої діяльності;
- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію.

Фахові компетентності (організаційна, мистецтвознавча) та спеціальні (художньо-творча), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світового та вітчизняного візуального мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення абстрактних формальних та предметно-просторових композицій.

Результати навчання (знання та практичні навички й вміння). Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні знати:

- складові елементи організації площинної композиції та образотворчу виразність графічних елементів;
- об'єктивні властивості форми у формальній композиції;
- основні закономірності побудови форм у формальній композиції;
- засоби гармонізації фронтальної композиції;
- особливості об'ємно-фронтальної композиції;

студенти повинні вміти :

- розв'язувати типові завдання формальної композиції згідно заданих умов;
- знаходити правильні взаємозв'язки та співвідношення величин елементів формальної композиції;
- досягати гармонійної взаємодії всіх елементів на площині;
- при ескізуванні вибирати найвдаліший варіант рішення;
- виконувати роботу на певному професійному рівні;
- самостійно користуватись навчальною, мистецтвознавчою і довідковою літературою.

•

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість годин 360

лекції		10				
практичні заняття		110				
самостійна робота		240				
Семестр	лекції	практичні заняття	Самостійна робота	Всього	залік	екзам ен
1	6	54	120	180	1	
2	4	56	120	180		1
Тематика курсу						
Тема				кількість год.		
				лекції	заняття	сам. роб.
ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК: Складові елементи організації площинної композиції, образотворча виразність первинних графічних елементів, об'єктивні властивості форми						
Тема 1. Складові елементи організації площинної композиції. Образотворча виразність первинних графічних елементів				1	10	20
Тема 2. Об'єктивні властивості форми (геометричний вигляд, величина, положення на площині та взаємодія форм, закономірності сприйняття форми на площині, форма і тло, силует)				1	12	25
Тема 3. Контраст, нюанс, тотожність, статичність, динамічність, масивність, просторовість, пропорції				1	15	25
ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК: Основні закономірності побудови площинних форм						
Тема 4. Композиційна рівновага				2	13	35
Тема 5. Ритм. Образна виразність формотворення: стилізація, трансформація, асоціація, інтерпретація форми				2	25	50
Тема 6. Особливості об'ємно-фронтальної композиції. Конструктивні способи формоутворення пластичних структур з паперу				3	35	85
				10	110	240
1 семестр (форма контролю - залік)						

2семестр (форма контролю - екзамен)

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Виконання завдань кожного модуля оцінюється відповідно до вимог Положення про організацію навчального процесу у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника» та ECTS за встановленою 100-бальною шкалою.
Вимоги до практичної роботи	<ul style="list-style-type: none">- своєчасність виконання навчальних завдань;- повний обсяг їх виконання;- якість виконання навчальних завдань;- самостійність виконання;- творчий підхід у виконанні завдань;- ініціативність у навчальній діяльності.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Допуск до підсумкового контролю здійснюється на міжсесійних переглядах колегіально. На перегляд необхідно представити всі види навчально-творчої роботи (академічні лабораторні завдання, самостійні, індивідуальні, допоміжні накидки, замальовки, етюди, картони).</p> <p>Оцінювання підсумкового контролю (залік, іспит) – 15 – 25 % від загальної кількості балів. Екзамени відбуваються відповідно до навчального плану спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» у 5,6,7 сем. Навчальний процес курсу завершується заліком у 3,4 та 8 семестрах.</p> <p>Екзамен проводиться у вигляді перегляду, на якому студенти виставляють для оцінювання весь напрацьований за семестр матеріал за всіма видами навчальної діяльності з навчальної дисципліни «Спеціалізація 1. Спецкурс «Графіка».</p> <p>Підсумкова <u>оцінка</u> контролю поточної успішності студента - складається зі складових:</p> <ul style="list-style-type: none">- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;- рівень виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи. <p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>

7. Політика курсу

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної

доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

8. Рекомендована література

Базова література

1. Антонович Є.А., Грач Л. К., Шпільчак В.А. Основи композиції. Практикум.- К., 1992.
2. Васютинский Н. А. Золотая пропорция.-М., 1990.
3. Волкотруб И.Т. Основы комбинаторики.-К., 1986.
4. Волкотруб И.Т. Основы художнього конструювання.-К., 1988.
5. Голубева О.Л. Основы композиции.-М., 2001.
6. Грегори Р. Л. Глаз и мозг. Психология зрительного восприятия.-М., 1970.
7. Ковальов Ф.В. Золотое сечение в живописи.-К., 1989.
8. Паранюшкин Р.В. Композиция.-Ростов н/Д., 2001.
9. Психологія: Підручник / за ред. Трофімова Ю.Л.-К., 2001.
10. Сензюк П.К. Композиция в декоративном искусстве.-К., 1988.
11. Шорохов Е.В. Основы композиции.-М., 1979.
12. Шорохов Е.В. Композиция.-М., 1986.

Допоміжна література

13. 10. Аксенов В., Левідова М. Колір і лінія.-М., 1985.
14. Анхейм Р. Искусство и визуальное восприятие.-М., 1987.
15. Базазьянц С. Б. Художник, пространство и среда.-М., 1983.
16. Зайцев А.С. Наука о цвете и живописи.-М., 1986.
17. Кириллова Л. И. Масштабность в архитектуре.-М., 1961.
18. Кринський В., Ламцов И., Туркус М. Элементы архитектурно-пространственной композиции.-М., 1968.
19. Ле Корбюз'є. Архитектура XX века.-М., 1970.
20. Свид С.П. Художні техніки.-К., 1977.
21. Станкевич М.Є.Українські витинанки.-К., 1986.
22. Тарасов О.Л. Этот удивительно симметричный мир.-М., 1982.
23. Урманцев Ю.А. Симметрия природы и природа симметрии.-М., 1974.
24. Шафрановский И.И. Симметрия в природе.-Л., 1985.
25. Шевелев И. Ш., Марутаев М. А., Шлелев И. П. Золотое сечение.-М., 1990.

Викладач _____ доц. Типчук В. М.